

пространство высшего образования, присоединение к Болонскому процессу, создание национальной системы оценки качества образования с учетом международных требований[4].

Таким образом, основными приоритетными направлениями государственной политики Республики Беларусь в сфере образования являются: обеспечение доступности образования и его качества, а также повышение эффективности деятельности учреждений образования.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

1. Авакьян, С.А. Конституция России: природа, эволюция, современность / С.А. Авакьян. – М.: Сашко, 2000. – 528 с.
2. «Вышэйшая школа»: навукова-метадычны і публіцыстычны часопіс / Гал. рэд. В. І. Стражаў. - Мінск : БДУ, №1, 2010 / «Сістэме адукацыі – апераджальнае развіццё». – С.3-8.
3. Кодекс Республики Беларусь об образовании: Кодекс Респ. Беларусь, 13 янв. 2011г. //Консультант Плюс: Технология Проф. [Электронный ресурс] /ООО «ЮрСпектр». – Минск, 2013.
4. Программа социально-экономического развития Республики Беларусь на 2011-2015 годы: Указ Президента Республики Беларусь, 11 апреля 2011 г., № 136 [Электронный ресурс]//http://www.economy.gov.by/ru/macroeconomy/programma_soc_econom_razvitiia
5. Сивец, С.М. К вопросу о конституционно-правовой природе принципов государственной социальной политики в сфере образования / <http://www.center.gov.by/articleSivets.html>

УДК 378 (476)

В.М. Босак¹, д-р с.-г. навук, прафесар, **І.Я. Жаброўскі**², канд. с.-г. навук, дацэнт

¹ Установа адукацыі “Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт”

² Установа адукацыі “Беларускі дзяржаўны аграрны тэхнічны ўніверсітэт”

УДАСКНАЛЕННЕ ПАДРЫХОЎКІ СПЕЦЫЯЛІСТАЎ ПА АХОВЕ ПРАЦЫ НА БЕЛАРУСІ

На працоўных месцах прадпрыемстваў і ўстановаў маецца цэлы шэраг небяспечных і шкодных вытворчых фактараў, якія ствараюць неспрыяльныя ўмовы працы і садзейнічаюць развіццю прафесійных і агульных захворванняў, павелічэнню траўматызму [3].

Па дадзеных Дэпартамента дзяржаўнай інспекцыі працы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь, штогод на Беларусі ў сярэднім у выніку няшчасных выпадкаў на вытворчасці траўмы атрымоўваюць каля 3000 работнікаў, у тым ліку каля 200 – смяротныя. Па экспертных ацэнках, страты грамадства ад аднаго няшчаснага выпадку са смяротнымі ці цяжкімі наступствамі складаюць блізу 75 тыс. \$.

Асноўнымі прычынамі няшчасных выпадкаў з'яўляюцца: невыкананне службовымі асобамі сваіх абавязкаў па ахове працы; парушэнне пацярпелымі

інструкцый па ахове працы; эксплуатацыя тэхнічна няспраўнага абсталявання; допуск работнікаў да самастойных работ з павышанай небяспекай без адпаведнай стажыроўкі і праверкі ведаў па пытаннях аховы працы; не забяспячэнне работнікаў сродкамі індывідуальнай аховы ці іх не выкарыстанне; адсутнасць ці няспраўнасць сродкаў калектыўнай аховы; адсутнасць ці неадпаведнасць інструкцый па ахове працы неабходным патрабаванням; не правядзенне медыцынскіх аглядаў работнікаў; недастатковы ўзровень падрыхтоўкі ў галіне аховы працы; парушэнне патрабаванняў працоўнай дысцыпліны і г.д.

Па выніках аналізу прычын траўматызму на вытворчасці, каля чвэрці траўмаў звязана з недастатковым узроўнем падрыхтоўкі пацярпелых па ахове працы, што робіць актуальным правядзенне комплексу мерапрыемстваў па паляпшэнню падрыхтоўкі спецыялістаў па ахове працы.

Арганізацыя навучання, перападрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі работнікаў па пытаннях аховы працы і бяспекі жыццядзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь прадугледжана мерапрыемствамі “Рэспубліканскай мэтавай праграмы па паляпшэнню ўмоў і ахове працы на 2011–2015 гг.” (пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 29.06.2010 г. № 982) [2].

Навучанне і праверка ведаў па пытаннях аховы працы праводзяцца ў адпаведнасці з Кодэксам Рэспублікі Беларусь аб адукацыі; Інструкцыяй аб парадку навучання, стажыроўкі, інструктажу і праверкі ведаў працуючых па пытаннях аховы працы (пастанова Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь ад 28.11.2008 г. № 175; пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 15.07.2011 г. № 954 “Пра асобныя пытанні дадатковай адукацыі дарослых”; Палажэннем аб камісіі рэспубліканскага органа дзяржаўнага кіравання ці другой дзяржаўнай арганізацыі, падпарадкаванай Ураду Рэспублікі Беларусь, для праверкі ведаў па пытаннях аховы працы (пастанова Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь ад 30.12.2008 г. № 210) і распрацаванымі ў адпаведнасці з імі галіновымі дакументамі [1, 2].

Навучанне па пытаннях аховы працы на Беларусі праводзіцца па наступных накірунках:

- 1) падрыхтоўка на I ступені вышэйшай адукацыі;
- 2) падрыхтоўка на II ступені вышэйшай адукацыі (магістратура);
- 3) падрыхтоўка навуковых работнікаў вышэйшай кваліфікацыі (аспірантура);
- 4) перападрыхтоўка на базе вышэйшай адукацыі;
- 5) павышэнне кваліфікацыі.

Падрыхтоўка на I ступені вышэйшай адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь праводзіцца ў Беларускаім дзяржаўным аграрным тэхнічным універсітэце па спецыяльнасці 1-74 06 07 “Кіраванне аховай працы ў сельскай гаспадарцы” с прысвойваннем кваліфікацыі “інжынер” па дзённай і завочнай формах навучання.

Акрамя таго, для студэнтаў I ступені вышэйшай адукацыі на Беларусі выкладаецца дысцыпліна “Ахова працы” (форма атэстацыі – экзамен ці залік). Для

шэрагу спецыяльнасцей профіляў “Педагогіка”, “Мастацтва і дызайн”, “Гуманітарныя навукі”, “Камунікацыі. Права. Эканоміка. Кіраванне. Эканоміка і арганізацыя вытворчасці”, “Сацыяльная абарона” замест дысцыпліны “Ахова працы” выкладаецца інтэграваная дысцыпліна “Бяспека жыццядзейнасці чалавека” (складаецца з шэрагу дысцыплін: “Засцярога насельніцтва і аб’ектаў ад надзвычайных сітуацый”, “Радыяцыйная бяспека”, “Асновы экалогіі”, “Асновы энергазберажэння”, “Ахова працы”) [3].

Для студэнтаў I ступені вышэйшай адукацыі шэрагу спецыяльнасцей пры выкананні дыпломнага праекту (работы) прадугледжана падрыхтоўка раздзела па ахове працы [4].

Падрыхтоўка на II ступені вышэйшай адукацыі (магістратура) на Беларусі прадугледжваецца па спецыяльнасці 1-59 80 01 “Ахова працы” з прысвойваннем кваліфікацыі “магістр тэхнічных навук”.

Падрыхтоўка навуковых работнікаў вышэйшай кваліфікацыя (аспірантура) праводзіцца па спецыяльнасці 05.26.01 – ахова працы па трох накірунках: а) сельская гаспадарка і перапрацоўчая прамысловасць аграпрамысловага комплексу; б) ва ўмовах іанізуючых выпраменьванняў; в) паліўная і хімічная прамысловасць с прысвойваннем вучонай ступені кандыдата тэхнічных навук пасля абароны адпаведнай дысертацыйнай працы.

Найбольш поўна ў Рэспубліцы Беларусь праводзіцца перападрыхтоўка на базе вышэйшай адукацыі с прысвойваннем кваліфікацыі “спецыяліст па ахове працы”. У агульнадзяржаўны класіфікатар Рэспублікі Беларусь “Спецыяльнасці і кваліфікацыі” на дадзены момант унесена 8 спецыяльнасцей перападрыхтоўкі: 1-59 01 01 “Ахова працы ў машынабудаванні і прыборабудаванні”, 1-59 01 02 “Ахова працы ў энергетыцы”, 1-59 01 03 “Ахова працы на нафтахімічных і нафтаперапрацоўчых прадпрыемствах”, 1-59 01 04 “Ахова працы ў будаўніцтве”, 1-59 01 05 “Ахова працы ў сельскай гаспадарцы”, 1-59 01 06 “Ахова працы ў галіне невытворчай сферы”, 1-59 01 07 “Ахова працы на чыгуначным транспарце”, 1-59 01 08 “Ахова працы ў лясной гаспадарцы і вытворчасці вырабаў з драўніны”.

Павышэнне кваліфікацыі па ахове працы ў агульнай сістэме падрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі праводзіцца пры павышэнні кваліфікацыі ці перападрыхтоўцы па розных накірунках з уключэннем у праграму спецыяльных модуляў па ахове працы, а таксама пры павышэнні кваліфікацыі па асобных накірунках аховы працы.

СПІС ВЫКАРЫСТАНАЙ ЛІТАРАТУРЫ

1. Босак, В.Н. Правовые основы охраны труда в АПК Республики Беларусь / В.Н. Босак // Переработка и управление качеством сельскохозяйственной продукции: доклады Международной научно-практической конференции; Минск, 21–22 марта 2013 г. / БГАТУ [и др.], ред.: А.А. Бренч [и др.]. – Минск: БГАТУ, 2013. – С. 265–267.

2. Жабровский, И.Е. Особенности переподготовки и повышения квалификации по охране труда в БГАТУ / И.Е. Жабровский, В.Г. Андруш, В.Н. Босак // Переработка и управление качеством сельскохозяйственной продукции: сборник статей II Международной научно-практической конференции; Минск, 26–27 марта 2015 г. / БГАТУ, ред.: В.Я. Груданов [и др.]. – Минск: БГАТУ, 2015. – С. 29–30.

3. Ковалевич, З.С. Безопасность жизнедеятельности человека / З.С. Ковалевич, В.Н. Босак. – Минск: МИТСО, 2015. – 392 с.

4. Мероприятия по охране труда и безопасности жизнедеятельности: дипломное проектирование / В.Н. Босак [и др.]. – Минск: БГТУ, 2013. – 130 с.

УДК 377.048.45

Л. И. Кусенко, канд. пед. наук, доцент
ИПККА ФГБОУ ВПО Волгоградский государственный
аграрный университет, г. Волгоград, Российская Федерация

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ В УСЛОВИЯХ ДОПОЛНИТЕЛЬНОГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Профессиональное совершенствование личности на любой стадии деловой карьеры представляется весьма актуальной проблемой современной ситуации в производственно-экономической сфере. Процесс профессионализации охватывает практически все сферы деятельности. Нынешний специалист – это человек, компетентный во многих областях знания, прекрасно разбирающийся в нюансах профессии и нацеленный на совершенствование.

Существенной составляющей современной профессиональной деятельности является готовность работника к изменению сформировавшихся у него установок, модели поведения, пополнению знаний, умений, навыков. Поскольку профессиональная деятельность представляет собой определенную форму реализации жизненного призвания человека, естественным видится процесс непрерывного совершенствования компетентности специалиста не только в процессе накопления профессионального опыта, но и через обучение в течение всей жизни в условиях дополнительного профессионального образования.

Современная система дополнительного образования, как органическая составляющая *life long learning* (образование «через всю жизнь»), функционирует на фоне высокой динамики изменений в обществе, что само по себе предъявляет определенные требования к субъекту образовательной деятельности. Существенной составляющей профессиональной деятельности является готовность к изменению сформировавшихся установок, модели поведения, пополнению знаний, умений и навыков, совершенствованию компетенций. Образование взрослых как по целям,